

3 HYVINVOINTIOSASTO

Kuluneen jakson toiminnan arviointi:

Hyvinvointiosaston vastuualueeseen kuuluvat hyvinvointipalvelut, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kirjastopalvelut ja kulttuuripalvelut (sis. Lamminahon museotoiminnan). Vastuualueen johtajana on hyvinvointijohtaja ja muuta henkilökuntaa ovat palvelusihteeri (50 % työaika), hyvinvointisuunnittelija, hyvinvointikoordinaattori, nuorisotyöntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä (osittain projektirahoituksella), vapaa-ajanohjaaja ja maahanmuuttokoordinaattori. Vakituksessa virassa työskennellyt hyvinvointisuunnittelija jäi virkavapaalle huhtikuun alussa ja tehtävää hoitamaan saatiin sijainen toukokuun alusta alkaen.

Lisäksi viime vuoden puolella alkanut HOP-hanke (hyvinvointia, osallisuutta ja pärjäämistä -hanke) on jatkunut ja hankkeessa on työskennellyt hankekoordinaattori. Kunnassa poikkihallinnollisesti toimiva hankekehittäjä työskentelee hyvinvointiosastolla, mutta työpanosta jaetaan eri osastojen kesken. Kirjastossa työskentelee kirjastonhoitaja ja kirjastovirkailija. Lisäksi hyvinvointiosastolla on alkuvuoden työskennellyt 50%:lla työpanoksella palkkatuella palkattu palvelusihteeri.

Kokonaisuutena hyvinvointiosaston henkilöstökulut ovat tammi-kesäkuussa 323 003 € (%) ja toimintakulut - 587 872 € (43,9 %). Vuosikate oli vastaavasti kokonaisuutena - 479 902€ (41,6%) ja toimintatuotot 107 970 € (57,9%).

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointiosaston perustehtävänä on vastata kunnan poikkihallinnollisesta hyvinvoinnin laaja-alaisesta edistämisestä. Hyvinvointiosaston toimintaa ohjaavat kuntastrategiaan ja kuntastrategian liitetaulukkoon sekä valtuustokauden laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan kirjatut visiot, päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet. Hyvinvointiosaston tavoitteena on tukea kaikenikäisten vaalalaisten hyvinvointia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Vuoden 2024 hyvinvointisuunnitelman mukaisten tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen arviointi kuluneen puolen vuoden osalta on valtuuston esityslistan liitteenä.

Tänä vuonna Vaalan kunnassa vietettävä Vaala 70-vuotta juhlavuosi on näkynyt hyvinvointiosastolla muun muassa tavanomaista runsaampana tapahtumatarjontana. Tapahtumissa on huomioitu eri-ikäiset kuntalaiset sekä kunnassamme aikaansa viettävät henkilöt ja tapahtumatarjonta on ollut muutoinkin moninaista.

Hyvinvointiosastolla keskeisiä tavoitteita vuonna 2024 ovat lasten ja lapsiperheiden osalta ovat olleet lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen erityisesti perheitä tukemalla, yhteisöllisyyden lisääminen ja yksinäisyyden vähentäminen sekä ehkäisevän päihdetyön lisääminen.

Nuorten osalta keskeisiä tavoitteita ovat olleet niin ikään hyvinvoinnin lisääminen perheitä tukemalla samoin kuin yhteisöllisyyden lisääminen ja yksinäisyyden vähentäminen, joka on kos-

kettanut tavoitteena myös työikäisiä kuin ikäihmisiäkin. Myös ehkäisevän päihdetyön lisääminen tavoitteena on kaikkia ikäryhmiä koskettava tavoite. Nuorten osalta myös koulukiusaamisen ehkäisy yhteistyössä koulun kanssa on edelleen keskiössä.

Työikäisten osalta myös käynnissä olevan Hyvinvointia, osallisuutta ja pärjäämistä -hankkeen teemoista syrjäytyminen, päihde- ja mielenterveyden haasteet ovat olleet niin nuoria kuin työikäisiä koskettavia tavoitteita. Työikäisillä tavoitteista mielekäs vapaa-aika ja monipuolinen harrastaminen ovat olleet keskiössä.

Ikäihmisillä yhtenä keskeisenä tavoitteena on edelleen ollut kotona pärjäämisen tukeminen sekä osallisuuden vahvistaminen. Taloudellisen hyvinvoinnin edistäminen on huomioitu kaiken ikäisiä kuntalaisia koskevassa hyvinvointityössä esimerkiksi siten, että valtaosa kunnan järjestämistä tapahtumista on ollut maksuttomia tai kustannus osallistujille on ollut varsin kohtuullinen (esimerkiksi kevättalvella toteutettu lasketteluretki).

Hyvinvointia, osallisuutta ja pärjäämistä -hanke on päässyt vauhtiin alkuvuonna ja hankkeessa on tehty tiivistä yhteistyötä Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalaan -hankkeen toimijoiden kanssa. Hankkeet avasivat alkuvuonna toimitilat keskeiselle paikalle Vaalantielle ja hankehenkilöstö on tavannut Etapiksi- nimetyllä toimipisteellä useita kuntalaisia. Etappia on hyödynnetty muutenkin hyvinvointiosaston toiminnassa esimerkiksi kuntalaisten ja yhdistysten erilaisten osallistavien tapaamisten ja tapahtumien merkeissä.

Ukrainan sodan myötä Vaalan kuntaankin näkyväksi tullut kotoutumistyö on ollut yksi keskeinen osa hyvinvointipalveluiden vastuualueen toimintaa alkuvuonna. Vuoden alusta hyvinvointiosastolla aloitti uutena henkilönä maahanmuuttokoordinaattori. Tehtävään on kuulunut kunnassamme olevien ukrainalaisten neuvonta ja ohjaustyötä liittyen niin erilaisten arkisten asioiden hoitamiseen kuin myös eri viranomaistahojen kanssa hoidettavaan asiointiin. Maahanmuuttokoordinaattori on tehnyt osaston sisällä tiivistä yhteistyötä kotoutumisasioissa hyvinvointisuunnittelijan kanssa. Kotoutumistyöt on tehty yksilöiden erilaiset tarpeet huomioiden.

Kaikenikäisten matalan kynnyksen OLOHUONE-toiminta on jatkunut kirkonkylällä ja Säräisniemellä sekä suutarinkylällä vuoroviikoin. Kunnassa viime vuoden lopulla aloittanut vapaa-ajanohjaaja on yhdessä hyvinvointisuunnittelijan kanssa vuorotellen vetänyt suosittuja Olohuone-tapaamisia.

Hyvinvointijohtaja on ollut aktiivisesti mukana maakunnallisessa hyvinvointityön kehittämisessä, jolloin kehittämistyötä pystyy heti huomioimaan kunnan hyvinvointityössä. Hyvinvointikoordinaattori on vastaavasti mukana elintapaohjauksen maakunnallisessa kehittämistyössä ja hyvinvointisuunnittelija mielenterveys- ja päihdetyötä edistävässä MiePäVäki-verkostossa.

Vaalan kunta voitti Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointipalkinnon vuonna 2023 ja sen myötä muun muassa seuraava hyvinvointifoorumi järjestetään Vaalassa. Hyvinvointifoorumi on sovittu järjestettäväksi marraskuussa koulukeskuksella. Teemana foorumissa on tänä vuonna mielen hyvinvointi ja keskiössä erityisesti lapset ja nuoret. Foorumin suunnitelutyö yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Nuorten ystävien kanssa on jo edennyt pitkälle.

Vanhus- ja vammaisneuvosto on kokoontunut alkuvuoden aikana säännöllisesti. Neuvoston kokoonpano muuttui alkuvuodesta, kun Vaalan Rintamaveteraanien toiminta päättyi ja näin ollen myös yhdistyksen edustaja jäi pois neuvoston kokoonpanosta. Samoin vapaa-ajanasukasneuvosto on pitänyt kokouksensa suunnitellusti ja kokouksissa on käsitelty Vaalan kunnan vapaa-ajanasukkaita koskevia, ajankohtaisia asioita.

Nuorisopalvelut

Nuorisoiltoja on edelleen järjestetty yksityiseltä toimijalta vuokratuista väistötiloista käsin.

Keväällä 2024 nuorisotilalla toimi tiistaiklubi, keskiviikkoisin puuhaparkki, torstaiklubi ja perjantaisin nuortenillat. Toiminnoissa on tarjottu välipalaa sekä lämmintä ruokaa.

Hiihtolomalla toteutettiin päiväleiritoimintaa Vanulla sekä retket laskettelemaan ja Haaparan-taan.

Vuosittainen työelämään valmentava Ajokortti työelämään- koulutus järjestettiin yhteistyössä 4H:n kanssa. Kesätyösetelit jaettiin maaliskuussa.

Selvin päin kesään- tapahtuma järjestettiin Veturitallilla ja nuorisotilalla, jossa esiintyjänä oli Räppäri Sana. Koulun päättäreissä toteutettiin liikkuvaa nuorisotyötä yhteistyössä poliisin kanssa.

Kesäleiritoimintaa järjestettiin Rokuan tähdessä luontoliikuntaleirin merkeissä. Lisäksi keppari-/turrileiri Vanulla ja TikTok-tanssileiri koulukeskuksella.

Erilaisia tapahtumia kevään ja kesän aikana oli monipuolisesti mm. monitoimikaukalon avajaiset, ystävänpäivä, talvitapahtuma Puuhamäellä, kunnantalon mysteeri-ilta, sarjakuvapajat, teatteriesityksiä, elokuvia, kesänavaustapahtuma, perhepiknik, kepparikisat, karaokeilta, pakoauto, mopoilupäiviä, nuotio- ja kalastusiltoja, lajikokeiluja, sirkustyöpaja.

NUPS- suunnitelma saatiin valmiiksi (Poloku- hanke).

Vakituinen etsivä nuorisotyöntekijä on jatkanut toimintaansa tuttuun tapaan. Etsivä on aktiivisesti tiedottanut toiminnastaan yhteistyöverkostojaan sekä nuoria (15-28-vuotta) että heidän vanhempiaan/läheisiään mm. somekanavillaan. Etsivä on tavannut yksilöasiakkaitaan, osallistunut joka toinen torstai-ilta erityisesti nuorille aikuisille kohdennettuun Torstaiklubiin (7. lk-28-vuotiaille) sekä osallistunut säännöllisesti perjantaisiin nuorteniltoihin ja muihin nuorten tapahtumiin. Etsivä on jatkanut avoimien ovien toimintaa keskiviikkoisin koulukeskuksella, pääasiallisena kohderyhmänään 9. luokkalaiset ja lukiolaiset. Etsivä on pitänyt hyvinvointitunteja lukiolla koulukuraattorin kanssa, ollut nuorten tavoitettavissa välituntisin sekä osallistunut oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmiin. Hän on pitänyt maanantaisin avointa Maanantai-ryhmää Discordissa yhdessä Hop-hankkeen koordinaattorin kanssa. Etsivä on tehnyt tiivistä yhteistyötä HOP-hankkeen kanssa mm. asiakastyössä, ollut nuorten aikuisten tavoitettavissa Etapin (Vaalan hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisen palvelut) viikoittaisten avoimien ovien aikaan sekä työikäisille suunnatuissa tapahtumissa (Miiteissä) perjantai-iltoihin. Etsivä on myös

osallistunut Te24/Nuorten alatyöryhmään, kunnan omaan Työllisyystyöryhmään ja ollut kehittämässä Muhoksen ja Utajärven kanssa tehtävää yhteistyötä Polku-hankkeen tavoitteiden mukaisesti.

Nuorisoneuvosto päivitti alkuvuonna omat toimintasääntönsä ja ne hyväksyttiin kunnan poliittisissa toimielimissä. Nuorisoneuvostossa on suunniteltu toimenpiteitä uusien aktiivisten jäsenten löytämiseksi ja mukaan saamiseksi toimintaan. Suunnitelmissa on järjestää loppuvuonna paneelikeskustelu ja mahdollisesti sen yhteydessä täydennysvaalit neuvoston kokoonpanon täydentämiseksi.

Liikuntapalvelut

Ikäihmisten kuntosalivuorot ja uintiretket Rokualle jatkuivat alkuvuonna suunnitellun mukaisesti. Viime vuonna aloitettua kokeilua erityisryhmien (mielenterveyskuntoutujat ja kehitysvammaiset) ohjatuista kuntosalivuoroista jatkettiin kesään saakka ja vuorot ovat olleet suosittuja.

Vaalahalli valmistui vuoden alkupuolella ja se päästiin ottamaan käyttöön juhlavissa avajaisissa helmikuussa. Vaalahalli on ollut kaikkien Vaalassa aikaansa viettävien vapaassa käytössä erillisen käyttöaikataulun mukaan. Kesällä hallin käytössä oli tauko johtuen jäähdytysputkien ja hiekkatekonurmen asennustöistä.

Lasten ja nuorten liikkumista on edistetty mm. tarjoamalla liikuntapainotteisia leirejä lomaajoille. Talviloman leiri piti sisällään mm. hiihtoa, luistelua, lumikenkäilyä sekä mäenlaskua. Kesäkuun leirit taas mm. pihaleikkejä, uintia ja parkouria. Perheiden yhdessä tapahtuvaa liikkumista on kannustettu järjestämällä tapahtumia, joissa liikunta on osa tapahtumaa. Esimerkkinä mäenlaskutapahtuma Puuhamäellä.

Liikuntatuokioita on yhdistetty myös muuhun toimintaan, kuten Olohuone-kerhoihin. Yksittäisiä jumppatunteja on järjestetty myös Kotirannan asukkaille.

Maaliskuussa teimme Inbody-mittauksia, joiden ohessa annoimme liikunta- ja elintapaneevontaa asiakkaille yksilöohjauksena.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluissa keskityttiin suunnittelemaan ja toteuttamaan Vaala 70v- juhluvuoden ohjelmaa. Vuosi avattiin koko kansan uudenvuoden juhlalla Kurikkavaaran hiihtomajalla. Läpi kevään ja kesän kuntalaisille järjestettiin kattavaa kulttuuritapahtuma toimintaa. Keväällä valmistui Vaalan kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma, joka tekee kulttuurikasvatuksesta kunnassa suunnitelmallisempaa ja vaikuttavampaa.

Kevään aikana tarjottiin hyvinvointipalveluiden toimesta teatteriesitys yhtenäiskoulun ja lukion oppilaille.

Kulttuuripalveluissa tehtiin yhteistyötä Oulujokilaakson kuntien, Humanpoliksen sekä Oulu2026- hankkeen kanssa. Humanpoliksen koordinoimassa Löytöretki taiteeseen hankkeessa Vaalan alueelle suunniteltiin kaksi ympäristötaideteosta, Manamansaloon ja Veturitallin ympäristöön. Veturitallin ympäristön taideteokseen liittyen järjestettiin avoin yleisötilaisuus kuntalaisille. FestiVaala- viikolla järjestettiin kattavasti ohjelmaa kaikenikäisille kuntalaisille. Valentin Vaala elokuvafestivaali toteutettiin kesäkuun viimeisellä viikolla.

Kirjastopalvelut

Tammikuussa kirjaston uusi vakituinen kirjastovirkailija aloitti työtehtävässään pitkäaisen henkilön eläköitymisen seurauksena. Lisäksi kirjastoalan opiskelija työskenteli kirjastossa opintojensa ohessa toukokuun loppuun saakka.

Tammikuussa kirjastoon perustettiin Marttojen oma nurkkaus, minkä tiimoilta Martat järjestivät tehetken. Maaliskuussa oli sellisti Seeli Toivion konsertti Tunnelmallinen ilta, yön yli kestäneet nuorille suunnatut kirjastolanit sekä Kirjaston päivä. Huhtikuussa vietettiin Kirjan ja ruusun päivää. Toukokuussa oli lainattaviksi saatujen arjen tueksi tarkoitettujen nepsy-kassien esittely, opiskelijan pitämä verkkokirjaston ja eKirjaston neuvontatuokio sekä kirjailija Kirsi Pehkosen vierailu. Kesäkuussa oli Jukka Lammisen Eino Leinon runoihin sävellettyjä lauluja - konsertti sekä FestiVaala-viikolla Rokua Geoparkin Aikamatka-näyttelyn esittely, kirjastokaraoke ja Veturitallilla järjestetyt kirjaston satutunti ja Nukketeatteri PikkuKulkurin nukketeatteriesitys ja työpaja Mata-Mii -sokerileipuri. Digiopastusta annettiin tarpeen mukaan. Kirjastovirkailijan vetämä lukupiiri kokoontui kerran kuukaudessa kesätaukoa lukuunottamatta.

Kirjaston taidenäyttelyitä olivat tammikuussa Eeva Koskisen Timanttitoita, helmi-maaliskuussa Oulujärven kansalaisopiston kuvataidekurssilaisten Valoa kohti, huhtikuussa Helena Kankaan-syrjän Tähtiä ja tarinoita, toukokuussa Varhaishaiskasvatuksen keväänäyttely, kesäkuussa Adam Lechanin näyttely ja Oulujärven kansalaisopiston Kamera-Gurujen valokuvanäyttely Valon taikaa.

Tammi-helmikuussa lasten- ja nuortenosastot olivat kaksi viikkoa suljettuina uusien kalusteiden vaihtamisen takia. Uudet hyllyt saapuivat helmikuun alussa ja pehmytkalusteet lasten- ja nuortenosastoille sekä Olotilaan maaliskuussa.

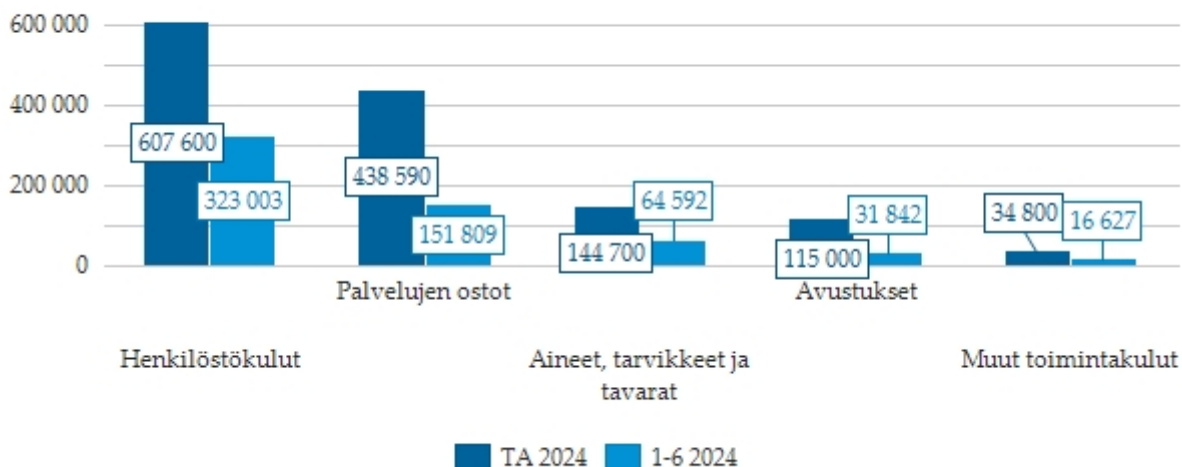
Alkuvuonna kirjastolle saatiin lainattavaksi myös paljon uusia liikunta- ja harrastevälineitä. Vuoden 2023 lopussa hankittua iWallia käytettiin säännöllisesti.

Osa koululuokista ja varhaishaiskasvatuksen ryhmät kävivät säännöllisesti kirjastossa pääsääntöisesti omatoimijalla. Kirjaston henkilökuntaa oli paikalla tarpeen mukaan.

3.6. siirryttiin kesäaukioloaikoihin kesä-elokuuksi. Kirjasto sai Tulevaisuuden kirjasto -hankkeelle rahoituksen ja hankkeen on tarkoitus käynnistyä syyskuun alussa hankekoordinaattorin

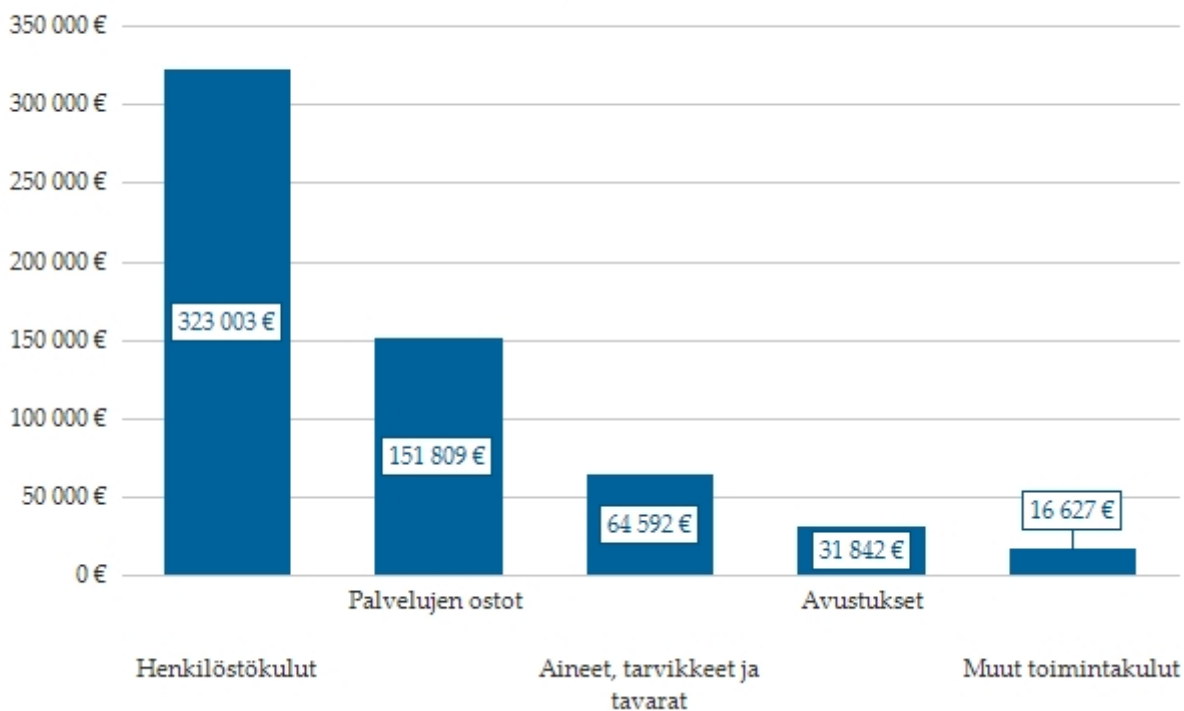
aloittaessa työsuhteensa.

Osaston toimintakulujakauma

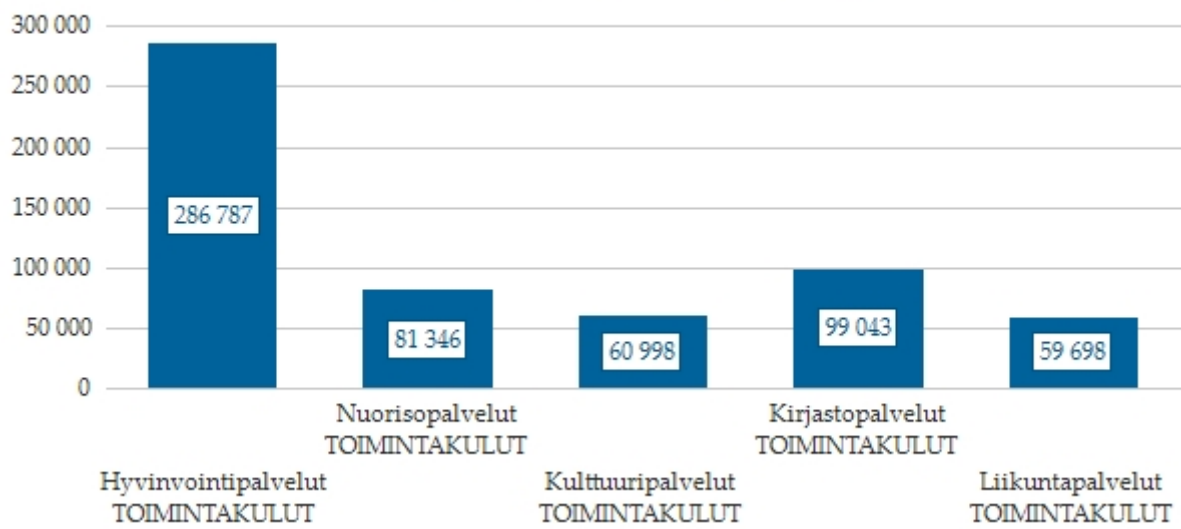

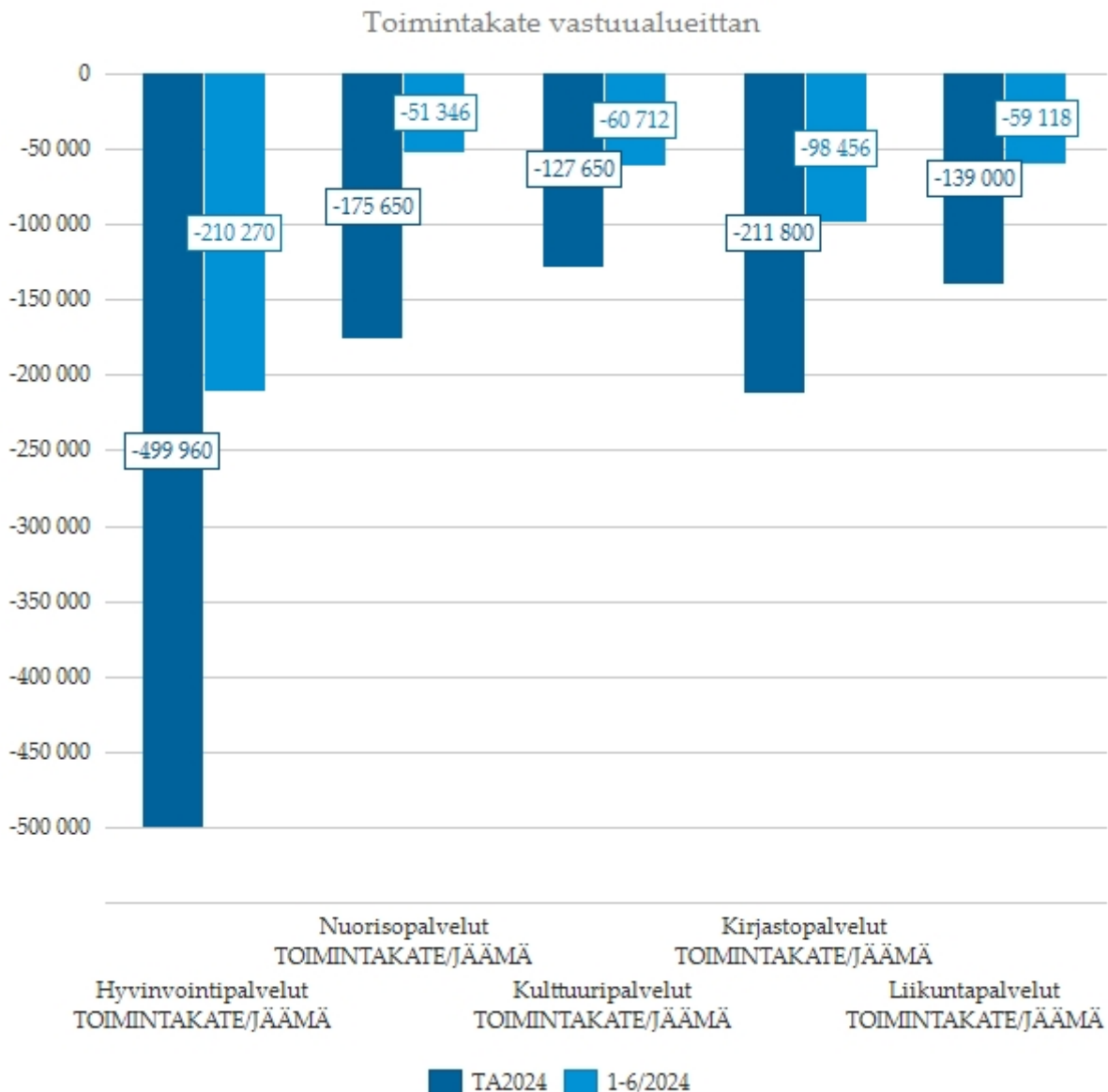
Kulujen jakautuminen

Työjä vuosittainen

Toimintakulujakauma vastualueittain

(ulkoinen + sisäinen)	TOT 1-6 2024	TA 1-6 2024	TOT % 1-6 2024	TOT 1-6 2023	Erotus 2024-2023
TOIMINTATUOTOT	107 970 €	90 634 €	57,85 %	169 724 €	-61 754 €
Myyntituotot				29 440 €	-29 440 €
Maksutuotot	286 €	119 €	8,17 %	57 €	229 €
Tuet ja avustukset	106 517 €	88 115 €	60,44 %	138 726 €	-32 209 €
Muut toimintatuotot	1 167 €	2 400 €	26,53 %	1 502 €	-334 €
TOIMINTAKULUT	-587 872 €	-611 831 €	43,85 %	-545 357 €	-42 516 €
Henkilöstökulut	-323 003 €	-265 151 €	53,16 %	-306 013 €	-16 990 €
Palvelujen ostot	-151 809 €	-189 965 €	34,61 %	-96 060 €	-55 748 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-64 592 €	-75 615 €	44,64 %	-69 136 €	4 544 €
Avustukset	-31 842 €	-56 933 €	27,69 %	-40 950 €	9 108 €
Muut toimintakulut	-16 627 €	-24 167 €	47,78 %	-33 197 €	16 571 €
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-479 902 €	-521 197 €	41,58 %	-375 632 €	-104 270 €
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-490 057 €	-532 880 €	41,65 %	-387 099 €	-102 958 €